

SIFIR ATIK İLE ASAMBLAJ YAPIMININ ÖĞRENCİ GÜNLÜKLERİNE YANSIMALARI*

Reflections of Zero Waste Assembly Construction on Student Diary

Arş. Görevlisi Mustafa TUNÇ

Karabük Üniversitesi

mustafatunc@karabuk.edu.tr

Orcid ID: 0000-0001-5983-6695

Prof. Dr. Şehnaz YALÇIN

Marmara Üniversitesi

sehnazwells@marmara.edu.tr

Orcid ID: 0000-0002-1735-9701

Öz

Günümüzün en büyük sorunlarından biri olan tüketim her geçen gün daha da artmakta ve farklı birimlerce ele alınmaktadır. Çalışma sıfır atık kapsamında sanatsal bir değer elde edilmek üzere hazırlanmış ayrıca doğaya ve sanata katkı sağlamak için planlanmıştır. Buradan yola çıkarak bu çalışmanın önceliği doğada (çevrede) atıkların kullanılır olmasını sorgulamak ve atıkların geri dönüşümünü sanatsal bir ifade ile ortaya koymaktır. Araştırma Batı Karadeniz bölgesinde bulunan Karabük Üniversitesi Safranbolu Fethi Toker Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü 3. sınıf Deneysel Atölye dersinde 13 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseniyle 8 haftalık bir program üzerinden yürütülmüştür. Eylem planında veri toplama araçları olarak öğrenci günlüğü ve haftalık ders değerlendirme formu olarak belirlenmiştir. Araştırma raporlaması devam etmesine rağmen şu ana kadar elde edilen bulgulara göre çalışma grubunun büyük çoğunluğu yapılan uygulama vasıtasıyla atık üzerine bir farkındalığı oluşmuş ve bu atıklarla sanatsal bir ürün ortaya koyabileceğinin bilincine varmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sıfır Atık, Tüketim, Geri Dönüşüm, Üretim, Üç Boyut, Asamblaj

Abstract

Consumption, which is one of the biggest problems of today, is increasing day by day and is handled by different units. The study has been prepared to obtain an artistic value within the scope of zero waste and is also planned to contribute to nature and art. From this point of view, the priority of this study is to question the use of wastes in nature (environment) and to reveal the recycling of wastes with an artistic expression. The research was carried out with 13 students in the 3rd grade Experimental Workshop course of the Safranbolu Fethi Toker Fine Arts Faculty Painting Department at Karabük University in the Western Black Sea region. The research was carried out over an 8-week

program with the action research design, one of the qualitative research methods. In the action plan, student diary and weekly course evaluation form were determined as data collection tools. Although the research reporting continues, according to the findings obtained so far, the majority of the working group has developed an awareness of waste through the practice and realized that they can create an artistic product with these wastes.

Keywords: Zero Waste, Consumption, Recycling, Production, Three Dimensions, Assemblage

Giriş

Modern sanattan başlayarak günümüze kadar sanat alanında farklı dinamikleri asamblaj tekniğine yönelimleri bu çalışmada örnekleriyle birlikte incelenmektedir. Modern sanat ilk olarak 1880'lerde Empresyonistlerle (İzlenimcilik) birlikte ortaya çıkmıştır fakat daha önce modern sanattan bahsetmeden modern sanat ile modernizm arasındaki farktan bahsetmemiz yerinde olacaktır. Modern sözcüğü Latince kökenli modo ve ondan türeme modernus'dan gelmektedir, modern denen sanat, sanayileşmiş toplumun ve bu toplumda biçimlenen eleştirel bilincin (modernizmin) ortak ürünüdür (Yılmaz, 2013: 15-19). Salon sergisine kabul edilmeyen Edouard Manet (1832-1883), Claude Manet (1840-1926), Camille Pissarro (1830- 1903), Paul Cezanne (1839-1906) reddedilenler adı altında bir grup oluşturmuşlardır (Öndin, 2019: 9-11). Adı geçen bu isimler geleneksel sanat anlayışını reddederek görünenden farklı resimler üretmeyi benimsemişlerdir. Tüp boyalarında ortaya çıkmasıyla atölyelerinden dışarı çıkan sanatçılar artık anlık ışık yakalamak için tek bir konuyu değil gündelik yaşamın içinden bütün konuları ele almışlardır (Little, 2006: 84). İzlenimcilik akımından teknik olarak biraz daha ayrışarak 19. yüzyıl sonlarına doğru ard izlenimcilik (post-empresyonizm) olarak adı geçen akımın sanatçıları 20. Yüzyıl sanat akımlarının alt yapısını oluşturmuşlardır. Bunlar; Van Gogh (1853-1890), Paul Gauguin (1848-1903), Paul Cezanne (1839-1906)'dur. Van Gogh ve Gauguin renk kullanımı olarak Fovizm'in doğuşuna, Cezanne ise geometrik şekiller kullanarak Kübizm'in çıkış noktası olmuştur. Fovizm tüpten çıktığı gibi çiğ diyebileceğimiz renkler kullanmış Kübizm'de Cezanne etkisiyle resmi parçalara ayırmışlardır. Pablo Picasso ve George Braque, Cezanne'nin doğayı geometrik olarak görmesinden çok etkilenmiş ve bu doğrultuda işler üretmişlerdir.

Resim 1. Pablo Picasso, Vieux Marc Şişesi, Kadeh, Gitar ve Gazete, 1913, Kağıt üzerine mürekkep ve baskılı kağıtlar, 46,7 x 62,5 cm, Tate, Londra.

Picassonun tuval üzerine çalışmış olduğu resimler kadar kolaj, heykel ve asamblaj tekniği üzerine de birçok eser üretmiştir. Braque ve Picasso şablon harfler ve bunun dışında birçok farklı materyal kullanarak kolaj işler ürettikleri döneme Sentetik Kübizm olarak adlandırılmaktadır (Antmen, 2008: 48). Picasso'nun üzerine çalışması çok sevdiği konulardan biri olan gitarı her teknikte denemiştir. Metal tabakalardan üç boyutlu gitar çalışarak o güne kadar alışagelmış heykel çalışmalarının dışına çıkarak bir dönüm noktası olacak bir iş ortaya koymuştur (Erden, 2016: 169-170). Aynı tarzda bisiklet sele ve gidonundan yapmış olduğu bir boğa başı adlı bir eseri de bulunmaktadır. Picasso seyircisine bunu hangi malzemeden yapıldığını ne kullanıldığını göstermek istiyor ve bu konuda da başarılı olmuştur. İzleyici baktığında sele ve gidonu da görebiliyor aynı zamanda boğa başını da görebilmektedir (Arnold, 2019: 22). Sanatçılar artık yaptıkları eserleri birbir benzetme güdüsüyle değil kendi tarzlarında özgün işler ortaya koymaktadırlar. Bu dönemde sanatçılar gerçeğe benzeme, benzetme kaygısı taşımayarak kompozisyonları için eserin konusu dahil birçok şeyden vazgeçmektedirler (Harrison ve Wood, 2011: 213). Küzbizmin son eserleri ile Dadaizmin eserleri birbirine benzerlikler göstermektedir. Ne var ki Dadaizmin doğuşu 1. Dünya savaşı sırasında denk gelmesiyle Dadacı sanatçılar savaşın bütün ahlak ve estetik değerleri nerdeyse yok ettiğini zarar verdiğini savunarak sanata karşıda yıkıcı bir tutum takındıklarını ifade etmişlerdir (Little, 2006: 110). Dadaizmin bu bağlamda Ready Made (Hazır Nesne) tanımını ve aynı zamanda yeni bir ifade unsurunu sanata katmıştır. Bu akım Marcel Duchamp'ın Pisuar (Çeşme) adlı çalışmasıyla gündeme gelmiş ve sanat alanında büyük yankı uyandırmıştır. Dadaizmden artık yavaş yavaş yerini Sürrealizme (Gerçeküstücülük) bırakmıştır.

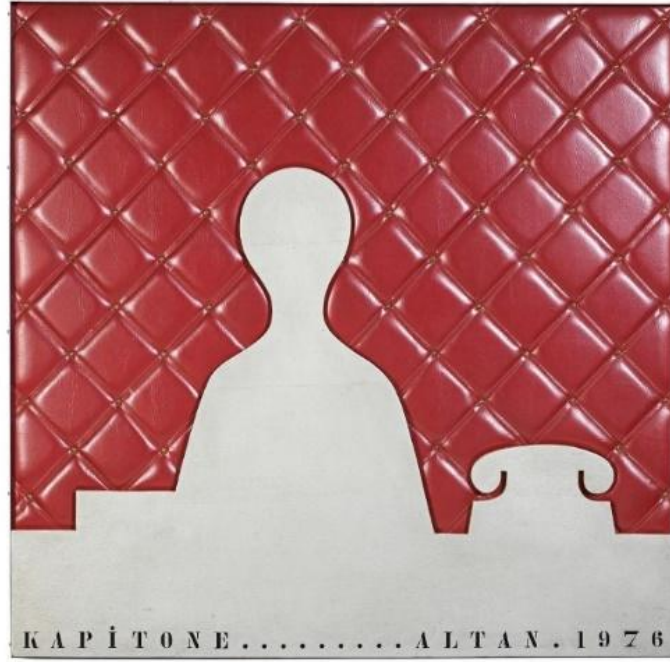
Genel bağlamda modern sanatı ve sanatçıları toparlayacak olursak Modern sanatçı bizlere sanat dünyasını yeniden kavrayabilmemiz için var olan bilgimize uyumlu bir dille çağın dilini sunmuşlardır (Rothko, 2020: 199). İzleyiciyi yormayan anlam bütünü olan işler üretilmiştir.

Resim 2. Kurt Schwitters, Merzbild Kijkduin, 1923, Oil, pencil and wood assemblage on cardboard. 74,3 x 60,3 cm, Museo Nacional Thyssen-Bornemisza, Madrid

Biraz daha asamblaj üzerine duracak olursak asamblaj terimi literatürde hiç yokken kullanılmıyor iken Kurt Schwitters (1887-1948) yapmış olduğu bu tarz işlere Merz adını vermiştir. Schwittersin Merz için açıklamaları şu yöndedir; Merz sıkı bir sanatsal çalışma sonucu ortaya çıkmış disiplindir. Sanatsal yaratıcılıkla tüm zorluklardan kurtulmayı hedefleyen bir çalışma şeklidir (Thompson, 2014: 167). Asamblaj terimini literatüre kazandıran isim Jean Dubuffet olmuştur. Karışık tekniklerde birçok işleri olan Dubuffet asamblaj tekniği üzerine sanat tarihine girmiş hatırı sayılır işi olmamasına rağmen asamblaj terimini hayata geçirmiştir.

Modern sanat içinde Türk sanatçılardan bahsedecek olursak Altan Gürman (1935-1976), Burhan Doğançay (1929-2013), Sarkis (1938-), Füsun Onur (1938-) ve Nil Yalter (1938-) gibi sanatçılar Fransa, Almanya ve Amerika gibi ülkelerde gerek eğitim gerekse deneyim açısından dolu biçimde ülkelerinde 1970-90 yılları arasında modernin sınırlarını zorlar nitelikte işler üretmişlerdir (Yılmaz, 2012: 27). Gürman'ı erken yaşta kaybetmemize rağmen birçok teknikte eser üretmiştir. 1960'lı yılların sonlarına doğru boyadan tamamen koparak gündelik kullanılan kumaş, deri, tahta, tel vs malzemeleri kolaj, asamblaj ve montaj tekniği kullanarak dönemin otoritesine göndermeler yapmıştır (Polat, 2017: 201).

Resim 3. Altan Gürman, *Kapitone*, 1976, Tahta üzerine tahta, yapay deri, selülozik boya; 120 x 123 cm

İncelenen tüm kaynaklar ışığında modern sanatın özgür düşünce yapısıyla sınırsız malzeme kullanımı ki bu malzemeler modern sanatta günlük kullanılan ve sonrasında atık olarak önümüze çıkan tüketim unsuru malzemelerdir. Özgür düşünce ve malzeme kullanım biçimi modern sanatın özümseme ve kavrama noktasında bu araştırma ile netliğe kavuşacaktır.

Yöntem

Sıfır atık ile asamblaj tekniğini kullanarak modern resmi daha kolay anlamlandırmaya dayalı bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinin eylem araştırması biçiminde desenlenmiştir. Eylem araştırmasında amaç problemi çözme, değerlendirme ve bu değerlendirme sonrası yeni fikirler ortaya koymaktır (Johnson, 2015: 43). Bu plan içerisinde probleme dayalı gidişat belirlenerek bu yönde öğrencilerle birebir uygulamanın içerisinde olarak etkileşim içinde ve anlık geri dönüşler alabilmektir. Araştırma Karabük Üniversitesi Safranbolu Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Resim Bölümü 3. Sınıf Deneysel Atölye dersinde 13 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada öğrencilere herhangi bir sıralama olmaksızın "Ö1-Ö2" şeklinde 1'den 13'e kadar kodlar kullanılmıştır. Her ders sonu öğrencilerden çalışma ile ilgili yöneltilen sorulara cevaplar alınarak gidişata yönelik dönütler alınmıştır. Bu dönütler öğrenci günlükleri bazında değerlendirilmiştir. 8 hafta olarak planlanan çalışmada her haftanın öğrenci günlükleri mevcuttur bu öğrenci günlüklerinin soruları beş uzman görüşü alınarak hazırlanmış ve nihai değerlendirilmesi betimsel analiz yoluyla yapılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Çalışmada çeşitli kaynaklardan uygulanan eylem araştırması neticesinde ulaşılan nitel verilerin çözümlenmesinde elde edilen bulgular, araştırmanın amaç alt problemleri doğrultusunda yorumlanmıştır. Araştırmanın verilerine ilişkin bulgular, araştırmada kullanılan sekiz haftalık uygulama sürecinde çalışma grubu öğrencilerine uygulanan ders etkinliklerinde elde edilmiş sıfır atık ile yapılan asamblaj tekniğinin sonucunda öğrenci günlükleri değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda öğrenci günlüklerinden elde edilen verilere ilişkin yorumlar şu şekildedir:

1. Uygulama Süresince Öğrencilere Yöneltilen Sorular ve Öğrenci Günlüklerinde Ortaya Çıkan Bulgular

Bu bölümde araştırmanın bulgularına yer verilmiş, öğrenci günlüğü, haftalık ders değerlendirme formu, alan günlüğü ve program değerlendirme formları betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir.

1.1. Asamblaj Tekniğinin Modern Resim ile İlişkinde Farkındalığınıza Katkı Sağlamış Mıdır?

Alıntı 1. Ö2, 11.03.2021, Öğrenci Günlüğü

Modern sanat yenilik ve özgünlük arayışında olan bir akımdır. Bu arayış asamblaj tekniği ile birleştiğinde farkındalık sağlar. Mesela atık nesnelere atık olmadan önce bir eşyaydı. Kullanılmaz hale geldiler. Modern sanat bunların farklı yöntem ve tekniklerle yeniden üretme biçimidir aslında.

Ö2 kodlu öğrenci günlüğünde asamblaj tekniği sayesinde kullanılmaz halde olan bütün atık malzemeleri sanatsal ifade aracı olarak kullanarak modern sanatı çok daha iyi anlaşılır kıldığını ifade etmiştir.

Alıntı 2. Ö3, 11.03.2021, Öğrenci Günlüğü

Kesinlikle evet. Asamblaj, modern sanatın bir parçasıdır. Modern resim ile asamblaj birbirini destekleyebilir. Farklı gibi görünseler de temeli aynıdır. Sanatçı veya sanatçı adayları farkında olmak zorundadır ve sanatın her dalında bilgi sahibi olmalıdır. Asamblaj kendi başına da farkındalık yaratabilecek bir tekniktir. Resim ile birleştiğinde bir adım daha resme yaklaşmış olacaktır.

Ö3 kodlu öğrenci günlük için yöneltilen soruda asamblaj tekniğinin başlı başına yaratıcı ve ufuk açıcı bir teknik olduğunu belirtmiş ve modern resmi kavrama noktasında da çok önemli bir yol gösterici olduğunu birbirini destekler nitelikte olduğunu savunmuştur.

Alıntı 3. Ö8, 11.03.2021, Öğrenci Günlüğü

Modern sanatla birlikte asamblaj tekniği atık, kullanılmayan eşyalarla, yeni aynı zamanda geri dönüşüme katkı sağlayacak, farkındalık oluşturacak şekilde sanatsal çalışmalara dönmüştür.

Ö8 kodlu öğrenci asamblaj tekniği modern sanat ile geri dönüşüme katkı sağlayarak atık, kullanılmayan malzemeleri değerlendirir nitelikte ve güçlü bir farkındalık oluşturacak şekilde sanatsal bir çalışma ortaya konulduğunu belirtmiştir.

Alıntı 4. Ö11, 11.03.2021, Öğrenci Günlüğü

Modern sanatta asamblajın sanayi devrimi sonrası fazla tüketim nedeniyle ortaya çıkan atıkların değerlendirilmesidir esasında, aynı zamanda kendine bir öz eleştiridir. asamblajla birlikte 3 boyuta geçip algımızın daha efektif kullanabiliyoruz.

Ö11 kodlu öğrenci günlüğünde modern sanat ve asamblajın sanayi devrimi sonrası olduğunu belirtmiş bu nedenle kendine bir öz eleştiri niteliğinde tüketim sonrası ortaya çıkan nesnelere asamblaj tekniğiyle modern sanat adı altında üç boyutlu sanatsal işler ortaya konulduğunu ifade etmiştir.

Alıntı 5. Ö12, 11.03.2021, Öğrenci Günlüğü

Modern sanat aynı zamanda günümüz sorunları ile ilgili de olduğunu düşünürsek, günümüz sorunu olan çevre kirliliğine de değiniyor. Sanayileşme başlangıcıyla çevremize verdiğimiz zarar artarken sanatçılar da bu duruma farkındalık yaratma amacıyla geri dönüşüm adı altında farklı çalışmalara yönelmişler. Asamblaj tekniği de günümüze yakın çalışmalar görebiliyoruz.

Ö12 kodlu öğrenci günlükte modern sanatın ifade ettiği güncel sorunlar olduğu güncel sorunlar arasında da sanayileşme sonrası tüketim artması ve bundan dolayı da atıkların çoğalarak çevresel bir tehdit oluşturduklarından bahsetmektedir. Bu konu ya da asamblaj tekniği vasıtasıyla sıfır atık kullanılarak günümüz sorununa sanatsal bir farkındalık yaratılması gerektiğini belirtmiştir.

1.2. Şimdiye Kadar İncelenen Sanatçılar ve Eserlerle Daha Önce Karşılaştınız Mı? İncelediğimiz Örneklerin Size Bir Farkındalık Kattığını Düşünüyor Musunuz?

Alıntı 6. Ö2, 18.03.2021, Öğrenci Günlüğü

Şimdiye kadar incelenen sanatçılar ve eserlerle daha önce karşılaşmadım. Örneğin Altan Gürman eserlerinde savaş, terör, çevre ve suyla ilgili konulara dikkat çekmek istemiş. Burhan Doğançay ise tüketim ve iletişim konularını işlemiş. Bence bu sanatçılar yaşama dair sorunlara dikkat çekmekle birlikte, sanatın yaşama daha yakın olmasını istemişler.

Ö2 kodlu öğrenci yöneltilen soruda incelenen sanatçıları daha önce görmediğini, yaptıkları işlerle de günümüz sorunlarından olan tüketim konusuna dikkat çektiklerini belirtmiştir.

Alıntı 7. Ö3, 18.03.2021, Öğrenci Günlüğü

Aralarında karşılaşmadığım sanatçılar ve eserler var. Bazıları beni çok etkiledi gerçekten hayranlıkla inceledim. Sanata farklı açılardan bakılması çok güzel ve benimde bu yönde farklı düşünmemi geliştirmemi sağladı. Bu hafta işlediğimiz Burhan Doğançay'ın işlerinde çok etkileyici ve gizemli geldi bana. Hissettirdi.

Ö3 kodlu öğrenci incelenen sanatçı örneklerini daha önce görmediğini ve eserlerini çok etkileyici bulduğunu hatta düşünce tarzını etkileyerek farklı düşünmeye sevk ettiğini belirtmiştir.

Alıntı 8. Ö5, 18.03.2021, Öğrenci Günlüğü

Birçoğunu daha önce görmemiştim, en çok Altan Gürman'ın yaptığı Montaj isimli Asamblaj çalışmaları farkındalık yarattı çünkü kullandığı malzemeler ve anlattığı konu bakımından birbiriyle bir bütünlük oluşturma konusunda çok başarılı olmuş. Anlattığı konu kendi konumla benzerlik içerdiği için dikkatimi çekti.

Ö5 kodlu öğrenci daha önce görmediği sanatçı örneklerini gördüğünü ve en çok Altan Gürman'ın asamblaj tekniği ile yapılan montaj isimli eserinden etkilendiğini belirtmiştir.

Alıntı 9. Ö7, 18.03.2021, Öğrenci Günlüğü

Evet kattı. Daha önce birkaç örneği görmüştüm fakat görmediklerimde varmış ve daha farklı nasıl çalışmalar yapabilirim sorusunu kendime sormamı sağladı.

Ö7 kodlu öğrenci incelenen örnekler arasında birkaçını gördüğünü fakat aralarında görmediği isimlerde olduğunu belirtmiştir. Bu gördüğü örnekler arasında eserlerinden etkilenecek kendinde farklı neler yapabilirim diye sormasını sağladığını belirtmiştir.

Alıntı 10. Ö11, 18.03.2021, Öğrenci Günlüğü

Geçen haftalarda yabancı sanatçıların eserleri inceledik. Bu hafta Cumhuriyet dönemindeki asker ressamı gibi Türkiye Cumhuriyeti kökenli sanatçıları bakma fırsatı bulduk. Altan Gürman, Burhan Doğançay gibi önemli isimleri öğrendik, sanat eserlerinde geri dönüşme uygun parçalar gördüm.

Ö11 kodlu öğrenci günlüğünde Türk ve yabancı sanatçılardan örnekler incelendiğini bu incelenen isimlerin eserlerinin tümünde atıklardan yapıldığı için ilham verici olduğunu belirtmiştir.

1.3. Akademisyen Adaylarının Modern Sanatın İfade Olanaklarından Asamblaj Tekniğinin Biçimsel ve Düşünsel Yapısı Hakkındaki Farkındalıklarına Etkisi Nedir?

Alıntı 11. Ö1, 01.04.2021, Öğrenci Günlüğü

Asamblaj konusunda ders içerisinde izlediğimiz çeşitli sanatçıların videoları biçimsel olarak ve düşünsel olarak etkiledi atık maddelerin kullanılmayan eşyaların kendi yerinde de kullanılabileceği ya da asamblaja farklı bir anlam yüklemektedir kullanılabileceğini gördük günümüz konularını ele alan eserleri ve sanatçıları belirli sanatçıları ve tabloların asamblajını yapan sanatçıları izlediğimizde düşünsel olarak daha etkileyici oluyor.

Ö1 kodlu öğrenci günlüğünde, incelenen sanatçı örneklerinden biçimsel ve düşünsel anlamda etkilendiğini ve günlük kullanım sonrası oluşan atıklardan, çevresinde bulunan eşyalardan

Alıntı 12. Ö6, 01.04.2021, Öğrenci Günlüğü

Modern sanatın ifade olanaklarında asamblajın biçimsel olarak sınırları ortadan kaldırdığını her malzemenin tekniğin, boyutun zenginliğini sunduğunu ve her nesneden yararlanabilecek olmamızın düşünsel ifade olarak zenginlik kattığının farkındalığını oluşturdu. Resimde uyguladığımız her doku ve nesnenin anlamını

boyut ve birebir görüntüsünü kullanabilecek düşüncemizi geniş ve net bir şekilde aktarabileceğimiz bir alan olduğunu benimsetti.

Ö6 kodlu öğrenci günlüğünde asamblajın modern sanat içinde sınırları olmayan bir ifade biçimi olduğunu vurgulamaktadır. Asamblaj ile çalışmanın çok geniş bir aktarım biçimi olduğunu renk, doku, boyut gibi her anlamda rahatlıkla ifade biçiminin yapılabılır olması biçimsel ve düşünsel açıdan büyük bir farkındalık kazandırdığını belirtmiştir.

Alıntı 13. Ö8, 01.04.2021, Öğrenci Günlüğü

Atık nesnelere kullanılmasıyla oluşturulan sanat eseri aynı zamanda çevre kirliliğine olan farkındalığı da geliştirir. Her türlü malzemeyi kullanabiliyor olmakta sınırsız alan sunar.

Ö8 kodlu öğrenci sıfır atık ile çalışmanın sınırsız bir ifade biçimi oluşturduğunu ve bu vesile ile doğaya da büyük yarar sağlayacağını ifade etmiştir.

Alıntı 14. Ö9, 01.04.2021, Öğrenci Günlüğü

Farkındalık kattı ve yapacağım işte de çöpe atacağım bir nesneyi çöpe atmak yerine geri dönüşüm olarak eserimde yer vermek istedim. Düşüncelerim ise artık her şeyi çöpe atmak yerine geri dönüşümle kullanabileceğimin farkına varmamı etkiledi. Artık nesnelere baktığımda biçimleri olarak nerede ve nasıl kullanılabilir fikri gelişti.

Ö9 kodlu öğrenci artık atıkları bir atık olarak değil kullanılabilir bir materyal olarak gördüğünü ifade etmektedir. Bu düşünce ile modern sanatı biçimsel ve düşünsel ifade olarak büyük bir etki uyandırdığını belirtmiştir.

Alıntı 15. Ö11, 01.04.2021, Öğrenci Günlüğü

Şimdiye kadar sadece 3 boyutlu düşünüp 2 boyutluya nasıl uyarlarız çapladım. Şimdi farklı dürtüler ortaya çıktı. Etrafımda bulunan her şeyin aslında ne kadar da kolay sanat objesi haline gelebileceğini pekiştirmiş oldum.

Ö11 kodlu öğrenci günlüğünde etrafında bulunan bütün atık malzemeden bir sanat eseri çıkarabileceğini şimdiye kadar üç boyutlu düşünüp iki boyuta indirgemeye çalışırken asamblaj tekniği ile sınırsız bir ifade özgürlüğü kattığını belirtmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın amacı akademisyen adaylarının modern resmi asamblaj vasıtası ile kolay anlaşılabilir kılmak ve bunu yaparken sıfır atık kullanarak çevresel bir katkı sağlayarak bütün sıfır atık malzemeleri kullanılabilir düşüncesi oluşturmaktır. Çalışma öncesi alan yazın incelediğinde Alparslan'ın (2018) çalışması kolaj tekniği ile modern resmi kavramda noktasında ve düşünsel ve biçimsel yönden faydalarına değinmiştir. Ayrıca Alparslan'ın çalışması öğrenciler üzerine özgün bir düşünce oluşturduğunu belirtmektedir. Bu doğrultuda sıfır atık ile asamblaj çalışması öğrenciler üzerine özgünlük ve yaratıcılık bağlamında etkili olduğu öğrenci günlüklerin betimsel analiz yöntemiyle çözümlenerek sonuca varılmıştır. Bulgular kısmında yer alan öğrenci günlükleri çalışmanın gerekli olduğunu doğrulamaktadır. Öğrenciler çalışma vasıtasıyla sıfır atığı tanımış neler yapılabileceğini görmüştür, birçoğunun kafasında muallak olan ve ayırmda zorlandıkları kolaj ve asamblaj tekniğini bu çalışma sayesinde çok daha anlamlı hale gelmiştir. Ayrıca eleştirel bir bakış açısı olduğu görünerek yaratıcı

bir düşünce yapısına sahip olduğu ve bu doğrultuda modern sanatı tam manasıyla kavradıkları gözlemlenmektedir. Bu bağlamda araştırma lisans öğrencilerinin sıfır atık ile asamblaj çalışmaları öncelikle sıfır atık olduğu için doğayı koruma bilinci, ikinci olarak asamblaj tekniğinin kavranması ve bunları yaparken modern sanatın özümsemesi olarak bir etkinlik üç farklı kazanç sağlamıştır. Tüm bu kazanımların elde edilebilir ve devamlılık kazanması için lisans eğitim alan öğrencilerin resim atölye derslerinde veya deneysel atölye derslerinde asamblaj konusu üzerinde durulması, derslerde bu konuya yer verilmesi önem arz etmektedir.

Kaynakça

- Alparslan, G. U. (2018). *Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Modern Resmi Algulamalarında Kolaj Tekniğinden Yararlanılması: Eylem Araştırması*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. (43), 77-91.
- Alparslan, G. U. (2018). *Vincent Van Gogh ve Modern Resmin Düşünsel ve Biçimsel Açından İlişkisi*. Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt: 6, Sayı: 21: 207-216.
- Antmen, A. (2008). *20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar*. (4. Baskı). İstanbul: Sel.
- Arnold, D. (2019). *Sanat Hakkında Kısa Bir Kitap*. G. Atalay (Çev). İstanbul: Hayalperest.
- Erden, E. O. (2016). *Modern sanatın kısa tarihi*. İstanbul: Hayalperest.
- Harrison, C. Wood, P. (Ed.) (2011). *Sanat ve kuram 1900 – 2000 değişen fikirler antolojisi*. Sabri Gürses (Çev.). İstanbul: Küre.
- Johnson, A. P. (2015). *Eylem araştırması el kitabı*. Yıldız Uzun ve Meltem Özten Anay (Çev.). Ankara: Anı.
- Little, S. (2006). *Sanatı Anlamak*. N. Özer (Çev.). İstanbul: Yem.
- Öndin, N. (2019). *Modern Sanat*. İstanbul: Hayalperest.
- Parlak, B. Doğan, N. (2014). *Dereceli puanlama anahtarı ve puanlama anahtarından elde edilen puanların uyum düzeyleri*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29 (2), 189-197.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Mesut Bütün ve Ahmet Selçuk Demir (Çev.). Ankara: Pegem.
- Polat, N. (2017). *Sınırları Aşındırmak Modern ve Çağdaş Sanat Üzerine*. İstanbul: Belge.
- Rothko, M. (2020). *Sanatçının Gerçekliği Sanat Felsefesi*. E. Berrin Alpay (Çev.). İstanbul: Hayalperest.
- Sönmez, V. Alacapınar, F. G. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Thompson, J. B. (2014). *Modern resim nasıl okunur*. F. Candil Çulcu (Çev.). İstanbul: Hayalperest.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, M. (2012). *Sanatın Günceli Güncelin Sanatı*. Ankara: Ütopya.
- Yılmaz, M. (2013). *Modernden Postmoderne Sanat*. Ankara: Ütopya.